HAZİRAN
1974
YIL 1 SAYI 3
HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

27 KURULUŞ FAŞİZME KARŞI SÜREKLİ GÜÇBİRLİĞİ KARARI ALDI

Düşünce özgürlüğünün olmadığı, faşizan baskıların günden güne yoğunlaştığı ülkemizde demokrasinin gerçekleştirilmesi uğrunda tek tek mücadele vermenin yeter siz olduğunu gören 27 kuruluş sürekli güç birliği yapmaya karar vermişlerdir.

İşçiler, köylüler, memurlar, öğrenciler, sanatçılar ve diğer tüm çalışanlar üzerinde değişik şekillerde kendini gösteren sömürücülerin diktasını kırmanın tek yolu, gerçekten, birlikte mücadeleden geçmektedir.

Yanda listesini sunduğumuz örgütler, sömürücülerin baskıları karşısında izlenecek mücadele yöntemini tesbit etmek üzere aralarından 9 kişi seçmişler ve bu 9 kişilik Danışma Kurulu çalışmalarına başlamıştır.

27 kuruluşun güçbirliğine karar verdiğini duyurmak üzere düzenlenen basın toplantısında sözcü olarak seçilen Odamız Genel Başkanı Yüksel Birdal, kuruluşların ortak görüşlerini basına anlatmış, diğer demokratik örgütleri de güçbirliğine çağırmıştır.

Yüksel Birdal'ın basın toplantısındaki konuşmasını 5. sayfamızda bulacaksınız.

SÜREKLİ GÜÇBİRLİĞİ KARARI ALAN ÖRGÜTLER

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI- TÜM TEKNİK ELEMANLAR DERNEĞİ İST. ŞB.- BASIN-İŞ- TÜM SAĞLIK İŞ- ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İST.ŞB. TİYATRO İŞÇİLERİ SENDİKASI- TÜRK DEVRİM OCAKLARI- TÜRKİYE MİLLİ GENÇLİK TEŞKİLATI (TMGT)- İSTANBUL YÜKSEK ÖĞRENİM KÜLTÜR DERNEĞİ (İYÖKD)- DEVLET MİMARLIK MÜHENDİSLİK AKADEMİSİ KÜLTÜR DERNEĞİ (DEMAKD)-HALK SAĞLIĞI DERNEĞİ- EKONOMİK ARAŞTIRMA DERNEĞİ- GENÇ HUKUKÇULAR DERNEĞİ- TATBİKİ GÜZEL SANATLAR YÜKSEK OKULU KÜLTÜR DERNEĞİ- İ.GAZETECİLİK VE HALKLA İLİŞKİLER Y.O.ÖĞRENCİ DERNEĞİ- TÜM YÜKSEK TEKNİKER VE TEKNİKERLER DERNEĞİ- MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ- ARTVİN KÜLTÜR YARDIMLAŞMA DERNEĞİ- KARTAL YÜKSEK ÖĞRENİM DERNEĞİ-BİRLEŞMİŞ SAĞLIK İŞ- DİYARBAKIR YÜKSEK ÖĞRENİM DERNEĞİ- İSTANBUL KIBRISLILAR ÖĞRENİM VE KÜLTÜR DERNEĞİ- PETROL-İŞ İSTANBUL ŞUBESİ- HÜR PTT-İŞ- TÜM TEKNİSYENLER DERNEĞİ-MİMARLAR ODASI İST. ŞB.- İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞB.- SANIK AİLELERİ.

başyazı

bir zincir ancak en zayıf halkası kadar kuvvetlidir

Bu sayımızda, teknik kadro küstürülerek veya rahat çalışma olanaklarından yoksun bırakılarak teknolojide ilerlemenin mümkün olmadığını söyleyecektik. "Yetişmiş teknik elemanlar gereği gibi değerlendirilirse kalkınma sağlanır ve refah düzeyine ulaşılır." diyecektik. Teknik elemanlara nasıl çalışma şevki verilebileceği, onların bilgi ve çalışkanlığının toplum hizmetinde nasıl değerlendirilebileceği konularını inceleyecektik.

İşte böyle düşünürken hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamamız gereken bir gerçek geldi karşımıza dikildi: SINIF GERÇEĞİ...

Evet, toplumlar sınıflardan oluşmaktaydı. Üretim araçlarının mülkiyetini elinde tutan sınıf, toplumda söz sahibiydi ve kanunları onlar çıkartmaktaydı.... Bu gerçek gözümüzün önünde mertek gibi dururken ülke sorunlarından bağımsız teknik eleman sorunları üzerine düşünmenin ve somut gibi görünen soyut öneriler getirmenin anlamsızlığını hemen görerek gerçekler üzerinde düşünmeye başladık.

Ceza Yasasında "sosyal bir diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etme" sonu idama kadar varan büyük bir suç olduğu halde, bütün sosyal sınıf ve tabakalar üzerinde tahakküm tesis etmiş olan tekelci ser maye çevrelerinden birtek kişi bugüne kadar cezalandırılmamıştır. Buna karşılık binlerce yurtsever, tekelci sermayenin tahakkümüne karşı çıktığı için zindanlarda çürütülmüşlerdir ve hala türlü işkenceler altında

Devamı 8'de

aydınlığa doğru

E.M.O. İSTANBUL ŞUBESİ GECEKONDU İŞLERİ BÜROSU KURULDU

Odamız Istanbul Şubesi, gecekonduların kısa zamanda elektriğe kavuşması ve bu arada gecekondulu vatandaşların altından kalkamayacağı kadar karışık bürokratik formaliteleri asgariye indirmek amacıyla, Gecekondu İşleri Bürosu kurmuştur.

Önce İstanbul Belediyesi ilgilileri ile yapılan görüşmelerde, gecekondusuna elektrik almak isteyen vatandaşın piyasadaki ehliyetsiz elektrikçiler tarafından insafsızca soyulduğu, rüşvetsiz iş gördürülemediği ortaya çıkmıştır. İETT'de sadece gecekondu taleplerini geciktirmeden karşılayabilecek bir ekip kurulması sağlanırsa, Odamızda da gecekondu tesisat projelerini çizip talep açma ve elektrik bağlanması işlerini organize edecek bir büro kurulması yönünde prensip anlaşmasına varılınca; Yönetim Kurulu tarafından büroyu kurmak Ve organize etmek için Şube Başkanı Yüksel Birdal görevlendirilmiştir.

Devamı 8'de

tüted istanbul şubesi toplandı

TÜTED 1. Olağan Genel Kurulu 12 Mayıs 1974 günü toplanmıştır.

Üyelerin geniş ilgisiyle sürdürülen çalışmalarda özellikle, teknik elemanların mühendis, mimar, tekniker, teknisyen ayrımı yapılmaksızın işçi statüsü içinde birleştirilmeleri üzerinde durulmuştur.

Genel Kurul sonunda Başbakan, Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı'na çekilen bir telgrafla, teknik elemanların yürürlükteki Personel Kanunu ile hayat pahalılığı karşısında çaresiz bırakıldıklarından söz edilerek, teknik elemanların sorunlarına köklü çözümlerin ancak teknik elemanların üretimdeki yerini göz önünde bulundurarak hazırlanmış, sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan bir "Teknik Eleman İş Kanunu" ile getirilebileceği belirtilmiş ve hükümetin bu konudaki görüşünün açıklığa kavuşturulması istenmiştir.

I.C.F. VE ÇOKULUSLU FİRMALAR

Uluslararası Kimya ve Genel İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun düzenlediği Uluslararası Sendikacılık semineri İstanbul Belediye Sarayı'nda toplanmış, DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in açış konuşmasından sonra Uluslararası Kimya ve Genel İşçi Sendikaları Federasyonu Genel Sekreteri Charles Levinson "Çokuluslu firmalarla savaş" konusunda görüşlerini şöyle açıklamıştır:

1985 yılında Batı'nın üretiminin yüz de 80'inin 200 ile 300 çokuluslu firma tarafından kontrol edileceği söylenmektedir. Son on yıl içinde Amerika'nın yabancı ülkelere yaptığı yatırım iki katına çıkmıştır. Buna karşılık deniz aşırı ülkelerden de Amerika'ya bir yatırım hareketi başlamıştır. Ve son tahminlere göre Kuzey Amerika'ya gelen bu yatırım 1970'lerin en çarpıcı olgularından biri olacaktır. *Öyle bir noktaya gelmiş bulunuyoruz ki, büyük firmaların kendi ülkelerindeki işçilerinin sayısı yabancı ülkelerde çalıştırdıkları işçi sayısından azdır. Öyle ki, bir İsviçre firması olan Ciba-Geigy'nin toplam işçilerinin sadece beşte biri İsviçre'de çalışmaktadır. Volkswagen firmasının üretiminin büyük bir bölümü Brezilya 'da yürütülmektedir. Bayer'in başka ülkelerde kırk, BASF firmasının otuz fabrikası vardır. Üç büyük İtalyan firması, Fiat, Pirelli ve Olivetti işlerinin yüz de altmıştan fazlasını dış ülkelerde yürütüyorlar.*

Çokuluslu firmalar gerçekten uluslararası güç sahibidirler. İş hacimleri çoğu kez, iş yaptıkları bazı ülkelerin gayri safi milli hasılasından (GSMH) daha fazladır. Bu firmaların mali yöneticileri ufak ya da orta çaptaki ülkelerin Maliye bakanlarından daha güçlüdürler.

Ford firmasının yıllık cirosu Danimarka'nın GSMH'ndan daha fazladır. IBM firmasının ya da Chrysler firmasınınki Güney Kore ya da Filipinler'inkine, Volkswagen'inki de İrlanda'nın ya da Malezya'nınkine eşittir. Good-Year firmasınınki Cezayir ya da Fas'ınkine eşittir.

Yüz ülke ve firmanın adını taşıyan listeye baktığımızda(ulusal üretimi ya da *iş hacmi yılda iki milyar doları geçen)* bunların *54'ünün firma* ve yalnız *46'sının devlet* olduğunu görürüz. Bunların arasındaki aranın açılması da sürmektedir. Çünkü, çokuluslu firmaların yatırımları bu ülkelerin çoğunun kalkınma hızının 2-3 misli hızla artan bu firmaların çeşitli ülkelerdeki şubelerinin satışlarının toplamı, dünya ihracatı toplamının iki katından fazladır. Amerikan firmalarının yabancı ülkelerdeki şubelerinin üretim ve satışı ABD'nin ihracatının beş katıdır. Bundan başka mamul maddeler alanında ihracatın yüzde 60'ı sadece işletmelerin dışarıdaki şubelerine transferleridir. Tabii bunlar bir şubeden öbürüne transfer yaparken, öyle bir politika (fiyat politikası) izliyorlar ki, azami kârları vergilerin düşük olduğu, asgari kârları da vergilerin tam alındığı yerlerde gösteriliyor.

Çokuluslu firmalar öyle sanıldığı gibi dehşetengiz rakipler de değildirler. Bunlar iç içe olurlar, tehlikeleri ve kârları paylaşmalarını sağlayacak biçimde ortak işlere girişirler. Örneğin, Mitsubishi ve Philips birlikte çalışırlar. Mitsubishi'nin elektronik faaliyetlerinin yüzde 30'u Philips'e aittir.General Motors ile Fiat arasında anlaşmaya varılmıştır. Good-Year Michelin ile ortak iş görür. Başka yerlerde yeni ilişki biçimleri meydana çıkmaktadır.Her bir firma kendi kişiliğini korumakla birlikte bunlar uluslararası gruplaşmalara gitmektedirler. Royal Dutch-Shell, Dunlop-Pirelli, Agfa-Geavert, Fiat-Citroen grupları gibi.

Nasıl uluslararası firmalar vergi cennetlerinin peşinde iseler aynı biçimde çeşitli yollardan büyük paralarla ilgili numaralar çeviriyorlar ve bunların bir devalüasyona gidilmesiyle meydana gelecek yüzde 15'lik kayıplara ya da rakiplerinin kazanacakları revalüasyonlarda zor duruma düşmelere tahammülleri olmadığından gereken tedbirleri alırlar. Genellikle "spekülasyon" denilen şey aslında çokuluslu firmaların yöneticilerinin standart faaliyet usulüdür.

Şöyle ki, frank cehlikeye düştü mü ya da Alman markının revalüe edileceği haberi duyuldu mu, büyük Fransız ortakları ve bunlarla birlikte Amerikan,Japon ve Alman firmaları ellerindeki bütün frankları çıkarırlar.

Bu gelişmeye paralel olarak,çokuluslu bankacılık sisteminde de büyük gelişmeler olmuştur. Halen kırktan fazla ABD bankası şimdi Ortak Pazar ülkelerinde faaliyet göstermektedir. 1980 Yılında, Dünya mali piyasasını bir düzine banka elinde tutacaktır. Bunların hepsinin Avrupalı, Japon ve Amerikan ortakları bulunacaktır. Londra'da, Frankfurt'ta, Zürih'te, Newyork yada Paris'teki , başlıca kredi kaynakları (bankaları) ile çokuluslu firmalar arasında bağlantı vardır. Ve bu bankalar sermayelerini bunlara akıtır ve bunları kontrol ederler. Öyle ki en güçlü Fransız sanayi grubunun başkanı eskiden Fransa Merkez Bankası'nın Genel Müdürü idi. Kendisi , halen aynı zamanda Doyçe Bank'ın Yönetim Kurulu üyeliğini yapmaktadır.

Bankacılık sisteminin yapısının Dünya çapında böyle değişmesi karşısında, geleneksel faiz hadleri, ulusal yatırım politikaları yada mali politikalar anlamsızlaşmaktadır. Çokuluslu firmalar, ulusal hükümetlerin denetiminden kaçmayı, onlara vergi ödememeyi beceriyorlar. Hükümetlerin parasal ve mali politikaları şimdi ancak marjinal sektörler de etkin olabilmektedir. Sendikalar bu Dünya çapındaki ekonomik devrimin farkına varmazlarmazlarsa,hükümetlerin onları ılımlı olmaya, "sorumlu" davranmaya yada ekonomik yurtseverliğe çağırma isteklerini kabullenmeye devam edecekler. Oysa *sermaye en büyük özgürlükten yararlanmaktadır ve hükümetler isteseler bile artık onlara bir şey yapabilecek durumda değillerdir.*

Çokuluslu firmaların genel müdürleri çok uzaklarda bulunan emir merkezlerinden şu yada bu ülkedeki ücret seviyesini, çalışma koşullarını yada ne derece işsizlik olacağını kararlaştırma durumundadırlar. İşçilere gelince onlar emeklerinin karşılığını kontrol altına alabilme olanağından daha da uzaklaşmaktadırlar. Sendikaların ulusal düzeylerde acı mücadelelerden sonra kazandıkları haklar çokuluslu firmaların dünya'ya egemen olmaları üzerine silinip süpürülmektedir.

TOPLU PAZARLIĞIN MERKEZİ ÇOKULUSLU FİRMADIR

Sendikaların eylemlerini sırf ulusal sınır içinde tutup, ülkenin ekonomik evrimini gösteren makro-ekonomik verilere göre pazarlık yapmayı sürdürmeleri büyük hata olur.

Bu durum karşısında üç aşamalı bir strateji önerebiliriz :

Bir : Bilinçlenme aşaması. Yersel düzeyde uyuşmazlık halinde olan işçilerin desteklemesi için ve desteklenmesi için uluslararası yardımlaşma seferber edilir. İki : Toplu pazarlık ayrı ayrı ülkelerde aynı zamanda başlatılır. Üç:Çok uluslu düzeyde yürütülecek toplu pazarlık, bunun için yepyeni sendika yapılarını gerektirir.İşyerinde endüstriyel demokrasinin kurulması ve işçilerin tüm düzeylerde alınacak kararlara etkin biçimde katılmaları gereklidir. Bu süreç, sendikal eylemin çokuluslu firma düzeyinde örüttenmesine dayanır. Aynı firmanın tüm işçilerinin örgütlenmesi gerekir. Bir ülkedeki bir çokuluslu firma fabrikasında çalışan işçilerin yüzde yüzünü sendika örgütlemiş bile olsa,bunun hiç etkinliği olmayacaktır. Çünkü o fabrikada çalışan işçi ve yapılan üretim Dünya çapında pek bir şey ifade etmeyecektir.

İçinde bulunduğumuz evrede toplu pazarlık ve grevlerin ulusal isteklerin , çevresinde koordine edilmesi sözkonusudur. Bazı firmalarda ICF bunu yapmıştır. Kısa bir süre sonra da Michelin, Rhoen-Poulene, İnternational Paper, Du Pontde Nemours, Dunlop - Pirelli, Goodyear,Unıroyal ve öbürlerinde bu yapılacaktır.Henüz istekleri dünya çapında birleştirmek söz konusu değildir. Fakat çokuluslu bir firmadaki tüm sendikaların eylemlerini aynı ülkedeki üretimin tüm ya da bir kısım birimleri için desteklenmesi önemlidir şimdi. Bunun için de sendikal yapıyı değiştirerek, aynı firma için daimi komiteler kurmak gerekir. Bu komitelerde, firmanın tüm fabrikalarını tüm ülkelerde ya da çoğunda temsil eden sendikacılar bulunmaktadır. Saint-Gobain, Rhone-Poulenc, Michelin, Shell, Ciba-Geigy, Dunlop-Pirelli, AKZO için böyle komiteler kurulmuş bulunmaktadır. Hoffman- La Roche, Bayer, Hoechst, Pilkingstons, ICI, Firestone, Goodyear, Borregaard, Billeruds, Bowater ve benzerleri için de kurma hazırlıkları bitmek üzeredir.

1969'da Saint-Gobain'e karşı girişilen eylem yolu açılmıştır. İtalya, Almanya ve A.B.D.'ndeki sendikaların bu firma ile imzalamış oldukları toplu sözleşmelerin bitimleri aynı tarihe denk geliyordu. 12 ülkeden ICF'e üye olan ve bu firmadaki işçileri örgütleyen sendikalardan meydana gelen bir koordinasyon komitesi kurulmuş ve şu kararı almıştı: Her bir ulusal sendikanın gücünü arttırmak için koordinasyon komitesine bilgi vermeden hiçbir sendika toplu sözleşme imzalamayacaktır, bir ülkede grev gidilecek olursa öbür ülkelerin sendikaları bu grevi destekleyeceklerdir ;

ICF'in anladığı endüstriyel demokrasi ile Amerikan tarzı "halk kapitalizmi" gibi uydurma terimler arasında bir ilişki yoktur. İşçiler artık ekmek kırıntıları, yarım atılmış adımlar ve modası geçmiş formüllerle yetinmeyeceklerini belli etmişlerdir.

TMMOB 19. GENEL KURULU SONUÇLANDI

- MÜHENDİS VE MİMARLAR, HÜKÜMETİN HALK YARARINA DEMOKRATİK GİRİŞİMLERİNİ DESTEKLEYECEKLERDİR.
- ÇIKAN AF, EŞİTLİK İLKESİNE AYKIRIDIR.
- DÜŞÜNCELERİ, KAFALARIN İÇİNE HAPSETMEK İSTİYORLAR.

ÜLKE VE MESLEK SORUNLARIMIZ AYRILMAZ BİR BÜTÜNDÜR.

TMMOB 19. Genel kurulu 17-18 Mayıs tarihlerinde çalışmalarını tamamlamış, oybirliği ile kabul edilen bir bildiride mühendis ve mimarların ülke ve meslek sorunları üzerindeki görüşleri özetle şöyle sıralanmıştır :

1 - Türkiye, her bakımdan dışa bağımlı ve bağımlılığı oranında geri bıraktırılmış bir ülkedir. Israrla sürdürülen emperyalizmin egemenliği altındaki kapitalist düzen, gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşma şöyle dursun, aradaki mesafenin dahi giderek açılması sonucunu doğurmuştur.

2 - Doğal kaynaklarımız ve işgücü potansiyelimiz, yerli ve yabancı tekellerin azami kâr amacına yönelik sömürü düzeni içinde israf olma yolundadır.

3 - Ülkemizdeki enflasyonist ekonomi politikası son yıllarda iki kat artan hayat pahalılığının yükünü çalışan kesimlere yüklemektedir.

4 - Montaj sanayii ve benzeri biçimlerde körüklenen ve tüketim malları üretimine dönük bir sahte sanayileşme , ve kaynaklarımızın halk zararına kullanılması , manların işine son verilmelidir.

- Teknik elemanlar, demokratik ve ekonomik haklarının ancak grev ve toplu sözleşme silahlarıyla donatılmış sendikal hakların elde edilmesiyle alınabileceğinin bilincindedirler. Tüm çalışan kesimlerin hak ve istemlerini elde edebilmesi ve gerçek demokrasinin yerleşmesi ve işlerliğe kavuşturulması için tüm antidemokratik yasa ve Anayasa değişikliklerinin iptal edilmesi zorunluluktur.Devamı 8'de

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİNDE ARACILIK

Etibank, Seydişehir Alüminyum tesislerinin mühendislik hizmetleri ile bunların büro işlerini yürütenlere ödediği maaş bordrosu üzerindeki rakamdan,bir aracı firmaya da yüzde 25,8 oranında komisyon ödenmektedir.

Bimkal Mühendislik Firması adındaki bu firma, eski DP milletvekillerinden Osman Bibioğlu Dündan Kalabalık ve Müniz adında bir şirket tarafından kurulmuştur. Firmanın müdürü ise,eski DSİ Genel Müdürlerinden Neşet Akmandor'dur.

Öne sürüldüğüne göre bu firma ile Etibank eski Genel Müdürlerinden, Münir Ziya Tanyeloğlu'nun da ilişkisi bulunmaktadır. Sözleşme incelendiğinde de Etibank adına Genel Müdür sıfatıyla Münir Ziya Tanyeloğlu ile Alüminyum tesisleri Grup Başkanı Nezihi Berkkam (Şimdiki Etibank Genel Müdürü) imzaları bulunmaktadır.

Yeni Ortam muhabirlerinin bir suretini ele geçirdiği Etibank ile Bimkal arasındaki sözleşmeye göre, firmanın Seydişehir Alüminyum tesislerinde ihtiyaç olacak her türlü mühendisi bulma, çalıştırma ve bunlara Etibank adına bordro düzenleyerek maaş ödeme yetkisi verilmiştir. Bu ödeme yapılırken bordro tutarı üzerinden firmaya yüzde 25,8 oranında komisyon ödemeyi kabul etmiştir.

İleri sürüldüğüne göre, bu firma aracılığı ile Etibank'tan maaş alan personelin hemen tümü, devlet baremi cetvelinin çok üstünde ücret almaktadır. Örneğin firmanın yöneticileri kendilerini de aynı zamanda mühendis olarak gösterip komisyon dışında ayda 25'şer bin lira da maaş almakta, bu maaşın da yüzde 25,8'i ayrıca komisyon olarak alınmaktadır.

YENİ ORTAM'dan

DANIŞTAY ANAYASA'DA YAPILAN DEĞİŞİKLERE KARŞI

Danıştay 106. kuruluş yıldönümü dolayısıyla 10.5.1974 tarihinde Ankara'da düzenlenen "Danıştay Günü"nde Danıştay Başkanı Prof. İsmail Hakkı Ülgen yaptığı açış konuşmasında,12 Mart'tan sonra " Anayasamızın temel düzeni ve hukuk devleti ilkeleriy le bağdaşır nitelikte olmayan" Anayasa değişikliklerini Danıştay olarak benimsemediklerini ve bunlara "kesinlik le karşı" olduklarını ve bunu yetkili ve görevlilere ısrarla ve sürekli olarak duyurduklarını söylemiştir. Ülgen, eski yıllarda ve özellikle "12 Mart' tan sonra, bütün suçun Anayasa'da ve Anayasa ile teminata bağlanmış,başta Danıştay olmak üzere, Anayasal kuruluşlar da olduğu itham görüşlerinin " de karşısında olduklarını belirtmiştir. Ülgen ayrıca,"Hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmayan ve yargısal denetimin kısıtlanmasına veya görev alanının daraltılmasına yönelik bir takım faaliyetlere" de karşı olduklarını sözlerine eklemiştir

denli , kutluer ve poturna görevlerinden alındı

Ankara Mamak Askeri Tutukevi görevlilerinden Doktor Yüzbaşı Metin Denli,Binbaşı A.Aydın Kutluer ve Üsteğmen Burhan Poturna görevlerinden alınmışlardır.

Doktor Yüzbaşı Metin Denli daha önce Sağlık Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında toplanan Tıp Fakültesi Deontoloji Kürsüsü Profesörleri,Yargıtay,Danıştay temsilcilerinden kurulu Yüksek Onur Kurulunca,Tabip Odasına kaydını yaptırmadığı için 1 ay,tutuklulara kötü davrandığı gerekçesiyle de 2 ay mesleken men cezasına çarptırılmıştı. Ancak karardan 1 ay sonra ceza henüz uygulanamamıştı. Bu kez tutuklulara elleri kelepçeli iken dövülmesi tüm ilerici Kamuoyunu ayağa kaldırmış, demokratik kuruluşların desteğini de alan hükümet yerinde bir kararla Denli-Kutluer ve Poturna' yı görevlerinden almıştır

istanbul ulaşım kongresi yapıldı

İstanbul Ulaşım Kongresi çok değerli incelemeler ve görüşlerle sürdürüldü.8-9-10 Mayıs günleri Maçka Maden Fakültesi Konferans Salonunda yapılan Kongreye 16 tebliğ sunuldu ve tartışıldı.

İstanbul Mühendis ve Mimar Odaları Koordinasyon kurulu tarafından düzenlenen kongrenin açış konuşmasını yapan İstanbul Belediye Başkanı Sayın Ahmet İsvan, nüfusu 3,5 milyona dayanan ve yılda 250 bin kişi artan İstanbul kentinde en başta gelen sorunlardan birinin de bir semtten diğer bir semte ulaşmada karşılaşılan güçlük olduğunu belirtti.

Yurdumuzda ulaşım sorununu çözebilecek uzmanların var olduğunu Kongreye sunulan tebliğler ve bu tebliğlere çok değerli görüşleriyle katkılar getiren uzmanlar bizzat kanıtladı.

İlk gün, "Ulaşım Olayının Kentsel Yapıda Yansıması" konusunda SBF Şehircilik Kürsüsünden Prof. Ruşen Keleş, ODTÜ Bölge Planlama Bölümünden Dr. İlhan Tekeli, İTÜ Mimarlık Tarihi Kürsüsü Başkanı Prof. Doğan Kuban, DIE Ekonomisti Nadir Akgül ve Elektrik Yüksek Mühendisi Selçuk Esen birer tebliğ sundular.

İlk gün tebliğcilerinden Dr. İlhan Tekeli özetle şu fikirleri dile getirdi:

"Bugün İstanbul'da ulaşım krizinin doğmasında birçok etkenin biriken etkisinden söz edilebilir. Bu arada şehrin hızla artan nüfusu, kamu ulaşım sistemlerinin gelişmemişliği, şehirsel alt yapılar için yeterli yatırım yapılmamış olması, özel araba sahipliğinin teşvik edilmesi v.b. nedenler sayılabilir."

" Türkiye'de olduğu gibi yol ağı endüstri öncesinin şartlarına göre teşekkül etmiş şehirlerde araba sahipliğinin artması, kısa süre içinde yol ağlarının tıkanması ve önemli şehir içi alt yapı harcamalarının doğmasıdır. Bir ülke içinde yol sistemlerinde böyle bir tıkanıklık doğduğunda, her üretilen ve satın alınan arabanın çok yüksel bir toplumsal maliyeti olmaktadır. Bu tıkanıklıkların çözülmesi için yapılan yatırımları kamu ödeyecektir. Diğer taraftan birçok serbest meslek sahibi, özel otomobilini iş aracı olarak göstermekte ve masraflarını vergiden düşmektedir.Bu durumda bu kişiler otomobillerinin yalnız alış masraflarını değil aynı zamanda işletme masraflarının bir kesimini de diğer gruplara yani fakir halka ödetmektedirler.

Eğer araba sahiplerine toplam sosyal maliyet ödetilirse araba sahipliğinin

Eğer araba sahiplerine toplam sosyal maliyet ödetilirse araba sahipliğinin artışında bir düşme olacaktır ve toplum araba üretiminde optimuma ulaşacaktır. Toplumdaki özel araba sahipliğinin sosyal pahasını yalnızca araba sahiplerine ödetilebilir hale getirmek için trafik sorunlarını yalnızca kavşak çözümü veya otomobil üretimini yalnızca otomotiv sanayiinin problemi olarak tartışmaktan kurtarmak gerekir."

" Ulaşım Olayına Sistem Yaklaşımı " konusunda Ulaşım Plancısı/Sistem analist Atilâ Alpöge, "Kentleşme, Nazım Planlar ve Ulaşım" konusunda ODTÜ Metropoliten Planlama uzmanı Dr. Esat Turak, "İstanbul'da Kitle Ulaşımı Sorunu" konusunda Müh. ve Mim. Fak.Ulaştırma ve Trafik Kürsüsü Başkanı Prof. Kemal Kutlu, "İstanbul Ulaşım Etüdü" konusunda

ULAŞIM KONGRESİNDE İLK GÜN TEBLİĞ SUNANLAR

İstanbul Şehirsel Gelişme Projesi Ulaşım Planlaması Baş Uzmanı Doğan Soylu, "İstanbul'da Trafik Işıkları Uygulaması" konusunda İstanbul Belediyesi Elk Y. Mühendisi Vecihi Olut, "İstanbul' da Alt Geçit/Üst Geçit Uygulamaları" konusunda İnş. Y. Mühendisi Ersin Arıoğlu, "Ekonomik Bir Olay Olarak Trafik Sıkışıklığı" konusunda İzmir Plan Bürosu Ulaşım Uzmanı Ülke Ayata ve "Ulaşım Sorunu ve Örgütsel Sorunlar" konulu oturumda da Av. Teoman Zıngıl, Ekonomist Rıfkı Arslan, Mimar Cihat Fındıkoğlu, Sistem Analist ve Ulaşım Kongresi Yürütme Kurulu Başkanı Atilâ Alpöge birer tebliğ sundular.

Ulaşım Kongresinin en ilginç yanı,Otomotiv endüstrisinde Koç Grubunun "Beyin"lerinden olan Can Kıraç'ın kalabalık danışmanlarıyla birlikte üç gün boyunca Kongreyi izlemesi ve her tebliğden sonra söz alarak özel araba sahipliğinin ulaşım sorununa bir zarar vermediğini anlatmaya çalışmasıydı. Bu arada Can Kıraç'ın:

-"Ben hepinizi müstakbel özel araba müşterisi olarak görüyorum" sözü dinleyenlerin gülüşmelerine sebep oldu. Can Kıraç, "Araba sahibi olabilme hürriyeti"nin önemine değinip sermaye temsilcilerinden tebliğ istenmemesini eleştirince Ekonomist Aslan Başer Kafoğlu dakikalarca alkışlanan şu karşılığı verdi:

-"Araba sahibi olabilme hürriyetinden söz ettiler. Ben herşeyden önce istediğimi okuyabilme, yazabilme hürriyeti isterim. Hürriyetleri sıralamaya kalkışsak araba alabilme hürriyeti kimbilir kaçıncı sırada olurdu?Kendilerinden tebliğ istenmediğini söylediler. Biz burada onların bozduğu sistemi düzeltmek için toplandık. Yine de (benim devamlı yazdığım gazete bile) benim sözlerime hiç yer vermediği halde haber olarak sermaye temsilcisinin sözlerini koymuş. Bu olay sermayenin basında ne derece etkin olduğunu göstermeye yeter..."

Son gün Odaların ortak görüşlerini Yücel Gürsel şu şekilde açıkladı:

"Bugün trafik sorunu olarak ortaya konan sorun, gerçekte ülkemizin ekonomik, politik ve kültürel koşullarının ürünü, sonucu olan ulaşım sorunudur.

Gelir vergisinin yüzde 50'sini, kurumlar vergisinin yüzde 40'ını ödeyen İstanbul halkının konut, beslenme ve ulaşım ihtiyacının yoğunlaşması ile giderek iç ve dış çıkar çevrelerinin de iştahını çeken bir pazar haline gelmiştir. Bu nedenle çıkar çevreleri İstanbul ulaşım sorunu ile ilgili girişimlerde bulunmaktadırlar.

İstanbul ulaşım sorunu elbette bir çözüme bağlanacaktır. Ancak bu çözüm çıkar çevrelerinin kârları açısından ele alındığı sürece ülke çıkarları ve halk yararına ters bir yönde gelişecek ve yeni çıkmazlar yaratacaktır. Bu çıkmazın ekonomik ve politik boyutlarının yanında yoğun ulaşım sıkıntılarına rağmen toplumda yaratılan araba sevdası kültürel boyutunu da vurgulamaktadır.

İstanbul Mühendis ve Mimar Odaları olarak İstanbul Ulaşım Kongresinde ortaya çıkan görüşlerin ışığında aşağıdaki hususların vurgulanmasını zorunlu görmekteyiz:

- Kara, deniz ve hava ulaşımı halk yararına bir kalkınma ve üretim politikası çerçevesinde ve dengeli olarak planlanmalıdır. Dış güçler tarafından dikte edilmiş, tek çözüm olarak karayoyu ulaşımına ağırlık verme politikasından mutlaka vazgeçilmelidir.

- Bu doğrultuda Dünya Bankası ile yapılan anlaşmalar ve yabancı çıkarları programlayan paket projeler derhal iptal edilmeli, yabancı uzmanların işine son verilmelidir. Çünkü, "İstanbul Ulaşım Kongresi" ulaşım olayının planlanmasının kendi elemanlarımızca gerçekleştirilebileceğini çok açık bir biçimde belgelemiştir.

- Ulaşım sorununu bir sistem olayı olarak ele alacak gelişmeleri sürekli olarak kontrol edecek ve karar verecek özerk kamu kuruluşları derhal kurulmalıdır.

- Otomotiv sanayiinin kendi iç rekabeti ile de hızlandırılacak olan "otomobil sahibi olma tutkusu"nu körükleyen girişimlerin yaratacağı sömürü önlenmelidir.

- Bu sorunun çözümü temelde, bir politik tercih yapılmasına bağlıdır.Ve bu tercih halk yararına olduğu ölçüde sorun da halk yararına çözümlenebilecektir.

Mühendis ve Mimar Odaları olarak ulaşım olayına halk yararına çözümler getirecek tüm girişimleri destekleyeceğimizi ve aksi yönde girişimlere kararlı olarak karşı çıkacağımızı duyururuz."

İSTANBUL ODALARARASI SÜREKLİ KOMİSYONU

Elektrik Müh. Odası İst. Şubesi, Gemi Mühendisleri Odası, Gemi Makinaları İşletme Müh. Odası, İnşaat Müh. Odası İst. Şubesi, Kimya Müh. Odası İst. Şubesi, Makina Mühendisleri Odası İst.Şubesi, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi,Ziraat Mühendisleri Odası İst. Şubesi.

27 kuruluş adına basına verilen demeç

Sayın basın mensupları ;

Bizler, burada bulunan örgütler, terör ve baskılarını çeşitli kesimler de durmadan artırah faşizme karşı güçlerimizi birleştirmeye, sürekli güçbirliği yapmaya karar verdik. Faşizm, bilindiği gibi, sermaye çevrelerinin gizli , yada açık diktasıdır.

Emperyalizmin ülkemizdekitemsilcileri, emekçileri daha rahat sömürebilmek, çalışanların haklarını savunanları kolayca susturabilmek amacı ile Anayasayı değiştirmişler, yeni yeni yasalar çıkarmışlardır. Onlara göre yürürlükteki sömürü düzeni kurulu nizamdır, bu düzene karşı çıkmak en ağır cezalara müstahaktır.

Gerçeklerin böylesine çarpıtıldığı , sermaye çıkarlarının ülke çıkarı gibi gösterilmeye çalışıldığı bu dönemde tüm demokratik örgütlerin sürekli güçbirliği yapmalarının neden zorunlu hale geldiğini daha iyi belirleyebilmek için bu rada dikta heveslilerinin bu güne kadar yaptığı tahribatı özetlemekte yarar görüyoruz :

- 12 Mart öncesinde, halkımızın geri likten yoksulluktan kurtulmasını amaçlayan yurtseverler sürekli baskı altında tutuldu, hakim güçler tarafından faili(!) meçhul cinayetler düzenlendi.

- 12 Mart sonrasında olağanüstü dedikleri dönemde faşizm iyice azgınlaştı ezilenlerden, sömürülenlerden yana en masum çıkışlar bile kanla, hunharca işkencelerle bastırıldı.

- Halkımızın oyları ile kabul edilen Anayasa lüks ilan edilip, özgürlükten, emekten, halktan yana tüm maddeleri el çabukluğu ile değiştirildi.

- Anidemokratik yasalarla sıkı yönetimsiz, sıkıyönetim uygulayabileçekleri ni uman halk düşmanı güçler 14 Ekim seçimlerinde, karanlık emellerinin halk tarafından mahkum edilmesi ile ilk büyük şamarı yediler.

- Halktaki büyük uyanışı göremeyen , yurtseverleri baskı ile terör ile yıldırabileceklerini uman halk düşmanı güçler, 14 Ekim sonrasında, yeniden öğrenci gençliğe saldırılar düzenlemeye başladılar. (Bu oyunlara kapılmayan,komandoların arkasındaki gerçek düşmanı iyi teşhis eden öğrenci gençliği takdir ile karşılıyoruz). Komando baskınları adı altında tertiplenen bu olaylar her neka dar iki grup gencin çatışması gibi gösterilmeye çalışıldıysa da açık bir faşizmi geri getirmek amacı ile planlanmış saldırılar olduğu kimsenin gözünden kaçmadı.

- Seçimlerde halkımız büyük bir çoğunlukla genel affı gerçekleştireceğini vaadeden partilere oy verdiği halde,halkın isteklerine tamamen ters düşen bir af yasası çıkarıldı. Ülkemizin çok değerli aydınlarının daha yıllarca cezaevlerinde çile doldurması planlandı.

AF KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİMİZ

Anayasa'yı açıkça çiğneyen bir iktidara karşı Anayasa'yı ve vatandaşın Anayasal haklarını savundukları için cezaevlerine doldurulan değerli aydınlarımız, gene aynı anayasa düşmanı güçlerce yıllarca daha çile doldurmaya terkedilmişlerdir. Amerika'da tezgahlanıp, Ankara'nın lüks otellerinde sonuca ulaştırılan oyun, tekelci sermaye'nin fikirlere kilit vurmasını sağlayamayacak, halkımızın uyanmasını hiç bir güç engelleyemeyecektir. Bu sebeple 14 Ekim seçimlerin de emperyalizme ve faşizme hayır, diyen halkımızın isteklerine ters düşenleri , şiddetle kınıyoruz.

Düşünce özgürlüğünün yasalarla yok edilmesinde güdülen amaç, bir kaç yüz aydını cezaevinde tutmak değil, bir terör havası yaratmak, böylece demokratik güçleri sindirmek için çabalamaktır.Halkımızın düşmanı olan tekelci sermayenin , bu oyunları bizleri yıldırmayacak, mücadele azmimizi kamçılayacaktır.

HÜKÜMET KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİMİZ

Halkımızın faşizme karşı tepkisi sonucunda kurulan hükümet, faşizan saldırılara karşı düşünce özgürlüğünü gerçekleştirme girişimlerinde bulunmaya kalkışınca tekelci sermayenin örgütlü muhalefeti ile karşılaşmıştır. Bizler hükümetin halk yararına olan her türlü girişimlerini destekleyeceğimizi ilan etmek isteriz.

Baştan beri sıraladığımız gelişmeler den dolayı aklı ve sağduyuyu galip getirmek amacı ile, emperyalizmin ve faşizmin sultasından ülkemiz kurtulana kadar sürekli güçbirliği yapacağımızı ve başarıya ulaşmak için her türlü demokratik mücadele yöntemini deneyeceğimizi ilan eder, tüm yurtseverleri bu konuda , güçbirliğine çağırırız.

SEÇMELER

yüksel birdal

İNEKLE ÜNİVERSİTE MEZUNU

Bir hayvancılık kongresinde konuşan Orman Bakanı Ahmet Şener, bir ineğin , bir fabrika kadar değerli olduğunu ve ineğin bilcümle faziletlerini anlattıktan sonra :

-"Bir inek bir üniversite mezunu kadar değerlidir..."demiş.

Doğru söze can kurban.Gerçekten de bir üniversite mezununun 1200 lira aylık getirdiği bir düzende, bir inek ayda 1500 lira gelir sağlayabiliyorsa,elbette bir üniversite mezunu evlat yerine bir ineğe sahip olmak isteyenler çoğalacaktır.

Hayvanın insandan daha fazla değerli olduğu bir toplumsal düzenin bozukluğunu dile getiren "İNSAN"lar da ceza evlerinde ömür tüketmek zorunda kalacaklardır.

İZİNLİ ZİNA

Eskişehir'de bir "yük taşıma işçisi (yani hamal) 26 yaşındaki nikahlı karısının genelvde çalışması için noterden tasdikle "muvaffakatname" vererek Emniyet Müdürlüğü'ne resmen başvurmuş.İlgililerin söylediğine göre MEDENİ Kanunumuzda buna mani olacak bir madde yokmuş.

Türkiye'de ilk kez "resmiyete" dökülerek kamuoyuna yansıyan bu olay üstüne çeşitli çevreler değişik görüşler ileri süreceklerdir:

Kimisi bu yük taşıyan taşıma işçisinin (yani hamalın) asılıp kesilmesini, isteyecek, kimisi de büyük bir vurdumduymazlıkla "olur böyle vakalar" deyip geçecektir. Olayları toplum bilimin ışığında değerlendirebilenler de paranın her kapıyı açtığı bu aşağılık sömürü düzeninde, her türlü namussuzlukların olabileceğini; gencecik fakir kızların kötü yola itilmesi kadar, 80- 90 yaşında ihtiyarların yollarda dilenmesinin, 10-12 yaşlarında çocukların sur diplerine, köprü altlarına düşmeleri nin de normal olduğunu anlatacaklardır.

Bunlar bir yana, bizim asıl merak edip sorduğumuz başka şey: Sömürücülerin borazanlığını yapan bir gazete,geçenlerde, sosyalist ülkelerden birinde 45 yaşındaki bir kadın ayakkabı boyacılığı ile hayatını kazanıyor diye koparmadık yaygara bırakmamıştı. Kadına,sosyalist ülkede boyacılık mesleğini layık görmeyen bu gazete, kocası tarafından genelevde çalıştırılmak istenen kadın yurttaşımız hakkında ne yazacak ? İşte, onu merak ediyoruz...

YILIN VALİDESİ

Bir zamanlar "yük taşıma işçisi (yani hamal) iken, Allah "yürü ya kulum!" mu dedi, her nasılsa günün birinde mültimiyoner olup, hakkın rahmetine kavuşan Hacı Ömer Sabancı'nın eşi Bayan Sabancı, Servetinin bir kısmıyla kocası adına bir vakıf kurduğu için "yılın annesi " seçildi. Bayan Sabancı'nın bu seçim dolayısıyla duyduğu mutluluğu ebedileştiren bir çok resmini hemen hemen bütün gazetelerimizde izledik.

Muhakkak her anne gibi Bayan Sabancı da evlatlarını yetiştirirken pekçok sıkıntıya katlanmıştır. Ama, herhalde, halkımızın sömürücülerin tahakkümünden kurtarılması uğrunda hayatlarını veren veya cezaevlerine düşen yurtseverlerin devrimcilerin anaların tattığı acıyı bu acıdaki muruk mutluluğu hiç tadama mıştır.

Son yıllarda, ödülleri türlü çeşitli gerekçelerle kabul etmemek adet oldu ya, Bayan Sabancı da, şöyle bir beyanat vermiş olsaydı :

-" Yüz milyonlarca liralık servetimizin yanında bu bir kaç milyoncuk için beni yılın annnesi seçmeniz isabetli olmamıştır. Yılın annnesi olarak seçilmesi gereken, bu onura layık olan , sömürücü güçlerin işbirliği ile demir parmaklıklar ardına bırakılan yurtsever devrimcilerin analarıdır... Onlar durken bu ödül bana haramdır..."

Heni (mâsela dedik) Bayan Sabancı böyle demiş olsaydı, gerçekten dünyada yılın annesi olmaz mıydı ? Ama o zaman da Sadıka Hanım, Bayan Sabancı olamazdı...

NAZIM HİKMET'İ ANIYORUZ

Ben bir insan
Ben Türk şairi Nazım Hikmet
Ben tepeden tırnağa insan,
Tepeden tırnağa kavga
hasret ve ümitten ibaret...

Haziran, Türkiye emekçilerinin büyük ozanı Nazım Hikmet'in öldüğü aydır. Adı et rafında koparılan fırtınalar,üzerine atılan iftiralar ölümünden 11 yıl sonra bile O'nun halkı içine kök salmasını engelleyememiştir. Halkından yana inançları, şiiri ve kavgasıyla o insanlık var oldukça yaşayacak, tarihin yargılamasında elbette layık olduğu yeri alacaktır.Büyük ozanımızı saygıyla anıyoruz.

1902'de Selanik'te doğdu.Bir süre Mekteb-i Sultani'de ve Bahriye Mektebinde okudu.Ve Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu'ya geçti. Bolu'da öğretmenlik yaptı. Moskowa Üniversitesinde toplumbilim ve iktisat öğrenimi gördü. 1928'de yurda dönünce çeşitli gazete ve dergilerde, film stüdyolarında çalıştı. Bir çok hukukçu tarafından, adli hata olarak nitelendirilen askeri mahkeme kararlarıyla,orduyu ihtilâle kışkırtma gerekçesiyle toplam 28 yıl 4 ay hapisle cezalandırıldı. Ankara Merkez Cezaevinde, Istanbul Tevkifhanesinde, Çankırı, Bursa ve Üsküdar Cezaevlerinde 12 yıl yattı. Düşünce özgürlüğüden yana olan tüm aydınların katıldıkları adli hatanın düzeltilmesi kampanyası da bir sonuç vermedi . Temmuz 1950'de aftan yararlanarak çıktı. Sürekli polis takibinin verdiği tedirginlik ve kendisi için bir komplo düzenlendiği kanısından ötürü ülkesinde yaşayamaz hale geldi. 13 Yıl süre ile yurtdışında yaşadı. 3 Haziran 1963 günü Moskowa'da öldü.

Türkiye'de basılan başlıca eserleri: 835 Satır,Jokond ile Si-Ya-U, Varan 3, 1 artı 1 eşittir 1, Sesini kaybeden şehir Gece gelen telgraf, Benerci kendini niçin öldürdü, Portreler , Taranta Babu'ya mektuplar,Simavna kadısı oğlu Şeyh Bedrettin Destanı, Kurtuluş Savaşı Destanı, Saat 21-22 Şiirleri, Dört Hapishaneden,Rubailer,Yeni Şiirleri, Memleketimden İnsan Manzaraları...

onun için neler dediler

Yazdıklarının güzelliğini ve güçlülüğünü başkaları benden daha iyi anlatacak...Vefalı, dost, yiğit militan, insan düşmanlarının amansız düşmanı, her yerde hizmet etmek, ama hiç bir şeyi görmezden gelmek istemiyor du...

Jean Paul Sartre

Bir adama rastlamak, insan adına değer birini, insan adına yaraşır birini tanımak,yy şamanın bize pek seyrek verdiği bir şans. Hele bu adam bir şair büyük bir şairse, umut yolu açılmış demektir.

Nazım Hikmet bir insandı,büyük bir şairdi.

.....

Onun için, evrensel bir şair diye yazabilirler, yazılabilir bu. Böyle bir övgü aklımıza onu getirir, çünkü pek az şair Dünyaca benimsendi. Çünkü belli ki şiirinin çok yüksek niteliğine rağmen Nazım Hikmet hiç bir zaman kendi fildişi kulesine kapanmak istemedi.

Philippe Souppault

Nazım'ın hayatının en güzel yılları hapishanelerde geçti. Orada da şiir yazıyordu. Bursa Hapishanesinin duvarlarının kalın,sağlam olması onun şiirinin sesinin duyulmasına ve bize kadar ulaşmasına engel olamadı. Özgürlüğe düşkün kimselerin çabası ve büyük ozana karşı Türk Hükümetinin girdiği büyük şiddet hareketinin bütün Dünyada uyandırdığı hoşnutsuzluk Nazım'ı ağır ağır bırakıldığı ölümden kurtardı.

Tristan Tzara

Nazım Hikmet'in önemi şurada : Bir devrim düşüncesini toptan üstlenmiş ve sonuna kadar götürmek cesaretini gösterebilmiştir. Cemal Süreya

Nazım Hikmet'i, Nazım Hikmet yapan,onu çağın en büyük şairlerinden biri eyleyen,onu çağın en ilginç kişilerinden biri kılan elbette ondaki büyük sanatçı ve insanlık gücüdür.Ama bunun da üstünde onun en büyük özelliği, ondaki sonsuz halk inancı ve halk sevgisidir.

Yaşar Kemal

Ben bir insan
Ben Türk şairi Nazım Hikmet,
Ben tepeden tırnağa insan,
tepeden tırnağa kavga
hasret ve ümitten ibaret...

nazım'dan seçmeler

türk köylüsü

Topraktan öğrenip
kitapsız bilendir.
Hoca Nasreddin gibi ağlıyan
Bayburtlu Zihni gibi gülendir.
Ferhad'dır
Kerem'dir
ve Keloğlan'dır.
Yol görünür onun garip serine,
analar, babalar umudu keser,
kahbe felek ona eder oyunu.
Çarşambayı sel alır,
bir yar sever
el alır,
kanadı kırılır
çöllerde kalır,
ölmeden mezara koyarlar onu.
O, "Yûnusû biçâredir
Baştan ayağa yâredir",
ağu içer su yerine.
Fakat bir kere bir dert anlayan düşmeyegörsün
önlerine
ve bir kere vakt erişip
"Gayrık yeter!..."
demesinler.
Bunu bir dediler mi,
"İsrafil sûrunu urur,
mahlûkat yerinden durur",
toprağın nabzı başlar
onun nabızlarında atmağa.
Ne kendi nefsini korur,
ne düşmanı kayırır,
"Dağları yırtıp ayırır,
kayaları kesip yol eyler âbıhayat akıtmaya..."

sen

Sen esirliğim ve hürriyetimsin:
Çıplak bir yaz gecesi gibi yanan etimsin
Sen memleketimsin.

Sen elâ gözlerinde yeşil hareler
Sen, büyük, güzel ve muzaffer
Ve ulaşıldıkça ulaşılmaz olan
hasretimsin...

vapur

Yürek değil be, çarıkmış bu manda gönünden,
teper ha babam teper
paralanmaz
teper taşlı yolları.
Bir vapur geçer Varna önünden,
uy Karadenizin gümüş telleri,
bir vapur geçer Boğaza doğru,
Nazım usulcacık okşar vapuru
yanar elleri...

yine memleketim üstüne

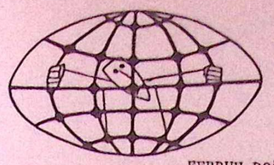
Memleketim, memleketim, memleketim,
ne kasketim kaldı senin ora işi,
ne yollarını taşımış ayakkabım,
Son mintanım da sırtımda paralandı çoktan.
Şile bezindendi.

Sen şimdi yalnız saçımın akında,
infarktında yüreğimin,
alnının çizgilerindesin memleketim,
memleketim,
memleketim...

kartallı kazım'ın hikayesi

KUVAYI MİLLİYE'den

Dövüştü pir aşkına,
yaralandı birkaç kere
ve saire.
Ve kavga bittiği zaman
ne çiftlik sahibi oldu ne apartıman.
Kavgadan önce Kartal'da bahçıvandı,
kavgadan sonra Kartal'da bahçıvan.

FERRUH DOĞAN

15 YAYINEVİ FAŞİZME KARŞI

Istanbul'da faaliyet gösteren 15 yayınevi "Devrimci Yayın evleri" adı altında bir bildiri yayınlayarak, "Egemen sınıfların 141.,142. ve 146 silahlarının işçi sınıfının bilinçli mücadelesi ile ortadan kaldırılacağını" belirtmişlerdir. Öncü Kitabevi, Yöntem Yayınları, Ara rat Yayınları, Ekin Yayınları , Tel Yayınları, Sinan Yayınları, Yücel Yayınları, Gözlem Yayınları, Akyolcu Yayınları,Ok Yayınları, Tiyatro 74 Dergisi ve Suda Yayınları sahiplerinin imzasıyla yayınlanan bildiride "İşçi sınıfına ve onun siyasi örgütünün oluşacağına inan biz devrimci yayınevleri, emperyalizmin ve onun egemen güçleri Finans Kapital'in, devrimcilerin daima karşısında olacağının bilincindeyiz. Bu bilinçle emekçi halkımıza duyurmak isteriz ki :

1- Fikir suçu diye bir suç yoktur.
2- Bundan böyle faşizmin her türlü baskısına rağmen devrimci yayınlara bütün olanaklarımızla devam etmeye kararlıyız.
3- Egemen sınıfların işkencesinden ve hapsinden de korkmuyoruz.
4- Egemen sınıfların 141 142 ve 146 silahlarının, işçi sınıfının bilinçli mücadelesiyle ortadan kaldırılacağının bilincindeyiz." Denilmiştir.

(Yeni Ortam'dan)

YARALIYIZ

YARALISIN/Erdal Öz/ Roman/Cem Yayınları

İftira etmek gibi olmasın, bir zamanların olağanüstü döneminin olağan Başbakanı Nihat Erim'e sorulsaydı, sizce faşizm nedir diye, herhalde konuya ya SS subayları, Hitler filan diye girerdi ya da Mussolini ile karagömleklilerinden söz açardı ilkin. Yahu soruyu sorup onun ağzından cevap vererek adama yüklenmek dürüst bir davranış değil di ye kafanıza takılan düşünceler varsa bırakın onları bir yana. Çünkü bu muhterem zat anayasa katli sırasında verdiği demeçlerde faşizme kaymamak için gösterdiği titiz çabayı açıklarken bizim ilk cümlede yaptığımız varsayımı haklı kılacak yönde düşündüğünü ortaya koyuyordu. Hatırlardadır.

Ama o zaman 12 Mart rejiminin, nedeni açıklanmayan bazı uygulamaları mı takılıyor, kafanıza? Hitler Rejiminin Korku ve Sefaleti adlı tiyatro oyununun neden yasaklandığını mı anlamıyorsunuz mesela? Hitler rejiminin korkusundan bize ne, sefaletinin yaygınlaşmasından, olağanüstü de olsa ülke yönetimimiz niçin gocunsun diye mi düşünüyorsunuz?

Yoksa bir adada şeker kamışlarını İngiliz emperyalistlerine yedirmemek için isyan eden yerlileri anlatan , çağdaş sinema sanatının önemli yapıtı İsyan filminin "yandı" yalanıyla apar topar gösteriden kaldırılışına mı bir anlam veremediniz?

Bu sorular takıldıysa kafanıza,özgürlükçü ve adaletçi John F. Kennedy iktidarının Kübalıları kurtarmak için örgütleyip Küba'ya saldığı birliklerin yakayı ele verişlerini ve yargılanışlarını hikaye eden Havana Duruşması oyununun yasaklanış nedenini de anlayamamışsınızdır.

Öyleyse burada biraz duralım, bu işlerle ilgilenenlerin toplumsal olayları inceleyerek toplumsal yasaları ortaya çıkaranların, ne dediklerine bakalım.

Faşizm nerede, biz neredeyiz diye soruyorsanız işte oraya geldik şimdi. Sermaye birikiminin geliştiği, tekelleşmenin ileri aşamalara vardığı kapitalist toplumlarda devlet çarkı öylesine işletilir ki üretimi yapan işçiler, köylüler iktidara gelemezler. İnce hukuki kılıflarla engellenir bu. Sessiz sedasız uygulanır faşizm. Örtülü, gizli faşizm denir buna. Bazen güneş balçıkla sıvanamaz olur. Halk kitlelerinin bilinçlenmesi hızlanır. İktidar sallanmaya başlar. O zaman özgürlüklerin üzerine şal örtmeyi gerekli bulur egemenler. Gerçekte ise faşizmin üzerindeki örtünün kaldırılmasıdır bu. Baskı en yoğun şekliyle uygulanmaya başlar halk üzerinde. Balyozlar inip kalkmaya başlar. Almanya'da da olsa, İspanya'da da, İtalya'da, Patagonya'da da olsa bu düzenin adı faşizmdir.

Erdal Öz'ün romanı faşizme ekonomik temelden değil de insancıl açıdan yaklaşıyor daha çok. Ve ne yazık ki bir belge romandır bu. 14 Ekim öncesinde Türkiye aydınlarının birçoğunun uygulamasından geçtiği, ya da, dostlarından, yakınlarından dinlediği olaylar oluşturur Yaralısın'ı.

Batı ülkelerinde serbestçe satılan kitapların yakılmak zorunda bırakılması, insanların nedenini bilmeksizin alıp götürülüşü var Yaralısın'da. İnsanlık onurunun hiçe sayılması, istenilen ifadenin elde edilmesi için zora başvurulması var. Edison yaşasaydı bugün, kendisini dünyaya geldiğine pişman edecek elektriksel uygulamalar var. Falaka var, tabanları yarasıya. Sözün kısası işkence, barbarlık var kıyasıya.

Ve sessiz, ama kararlı başeğmeyiş var.

Bütün bunlar okursanız göreceksiniz, Fransız sömürgesi Cezayir'de bağımsızlık tan yana gazeteci Henri Alleg'e, Yunanistan'da tan'da anti-faşist tiyatro sanatçısı Perikles Korovessis'e uygulananların aynıdır.(x). Uygar, insan haklarından yana görünen tekelci sermayenin evrensel halk düşmanlığının su götürmez yeni bir belgesidir, Yaralısın.

Böylesi bir roman okumaya yüreğim dayanmaz derseniz, yine de okuyun Yaralısın'ı. O zaman hayatını sevdası üzerine kuran tutukluları, bozuk düzenin zorla suça ittiği insanları ve hikayelerini seveceksiniz. "Siz okuduğunuzdan, biz okumadığımızdan buradayız" diyerek "siyasilere" ayrı bir itibar gösteren mahkumlara yüreğinizden bir yakınlık duyacaksınız.

Okunmalı Yaralısın, toplum olarak "yaralıyız" dememek için gelecekte.

(x)- Sorgu/ H. Alleg- P. Korovessis/ Yöntem Yayınları

—toplumun evrimi

İLKEL KOMÜNAL TOPLUM

İlk sosyo- ekonomik kuruluş olan ilkel topluluk yüzbinlerce yıl devam etmiştir . Bu toplumda üretim ilişkileri üretici güçlerin durumuna bağlıydı. Üretim ilişkileri, üretim araçlarının ortak mülkiyetine dayanıyordu. Sadece savunma araçları üzerinde özel mülkiyet vardı. Çalışma basit işbirliği üzerine kurulmuştu ve elde edilen ürün ortaklaşa tüketiliyordu.

ÜRETİM GÜÇLERİNİN GELİŞMESİ

Başlangıçta yontulmamış taş ve sopaların kullanılmasına karşılık, insanoğlu avadanlıklarını zamanla kendi ihtiyaçlarına daha uygun hale getirerek üretim bilgisini ve yöntemlerini geliştirmeye başladı. Yine pratik çalışmalarında ateş yakmayı da başardı ve hayat için uğraşında, daha önce afet olan doğal güçleri kendisine yardım etmeye zorladı.

Yeni aletlerin kullanılması, çalışmanın verimliliğini büyük ölçüde yükselttiği için, insanlar her defasında kendisine gerekli olandan biraz daha fazlasını üretmeyi başardılar. Ağaçtan, geçici olmayan konutlar yaparak yerleşik hayata geçmeye başladılar.

M.Ö. 6000 ila 4000 yıllarında tunç,demir devirlerine geçilerek çeşitli madenlerden avadanlıklar yapıldı. Ayrıca ilk mekanizmalar sayesinde üretilen maddelerin nitelikle iyileşti. Sulama yöntemleri geliştirilerek işlenen toprak alanı artırıldı.

Toplumun üretici güçlerindeki ilerleme yüzünden bu güçlerle üretim ilişkileri arasındaki denge bozuldu.Eski üretim ilişkileri, üretici güçlerin gelişmesine engel olduğundan yerini yeni üretim ilişkilerine bırakmaya başladı.

İLKEL KOMÜNAL TOPLUMUN PARÇALANMASI VE KÖLELİĞİN DOĞUŞU

İnsanlığın tarımda ve hayvancılıktaki uzmanlaşması ilk toplumsal işbölümünü başlattı. Daha sonraları ise madenlerin üretimi ve bu sanayilerin öğrenilmesi,ikinci toplumsal işbölümünü oluşturdu. Bu toplumsal işbölümlerine bağlı olarak üretim geliştikçe, ürünlerin değiştirilmesi ortaya çıktı.

Üretim araçlarının ve emeğin üretkenliğinin gelişmesi toplum üyelerinin bir araya toplanmalarını gerektirmiyordu. Fertlerin ayrı işler yapması, üleştirmede en fazlasına daha büyük pay verilerek emeğin farklı değerlendirilmesi ve özel mülkiyetin yavaş da olsa gelişimi kollektivizmi dağıttı.

Emeğin üretkenliğindeki ilerleyiş nedeniyle esir, tükettiğinden daha fazlasını, daha çoğunu ürettiğinden, eskisi gibi öldürülmedi ve köle olarak kullanılmaya başlandı. Önceleri köleler topluluğa ve ataerkil aileye aittiler. Zamanla ileri gelenler hem topluluğun öteki mallarını hem de kölelerini ele geçirmeye başladılar. Böylece toplum ilk kez üretim araçlarına sahip olanlarla olmayanlara göre sınıflara bölündü ve insanın insanı sömürmesi ortaya çıktı.

Üretim güçlerinin gelişmesi ve üretim ilişkilerinin değişimi, yeni üretim biçimini belirledi. Buna bağlı olarak köleci toplum oluşmaya başladı.

Not: Bu konularda daha geniş bilgi için bak: Materyalist Felsefe Sözlüğü,Ekonomi Politiğin İlkeleri, İlkel Toplum,Feodal Toplum, Köleci Toplum ; Felsefenin Temel İlkeleri...)

GELECEK SAYI : Köleci Toplum

TÜSTAV

başyazı

Başı 1'de

hapishanelerde yatmaktadırlar.

Bu örgütlü ve maddi yönden güçlü sınıfın tahakkümünden kurtulmanın ve gaspedilen hak larımızı almanın çaresi örgütlenmektir.

Emeğiyle geçinenlerin alabildiğine sömürüldüğü, sömürünün kanunlarla korunduğu bir düzende, en az sömürücü çevreler kadar güçlü örgütler oluşturmazsak; ne gelir dağılımındaki adaletsizliği düzeltebiliriz ne de elimizden kanun zoruyla alınan demokratik haklarımıza kavuşabiliriz.

Yabancı teknik elemanların istihdamını teşvik eden ve kendi teknik elemanlarımızı işsizliğe iten özel teşvik kanunlarının yürürlükten kaldırılması, serbest müşavir-mühendis sorunlarının çözümlenmesi, özel ve kamu kesimlerinde çalışan teknik elemanla - rın sendika kurma, toplu sözleşme ve grev haklarına kavuşması, tekniker okullarının yeniden açılabilmesi, tüm teknik elemanların görev ve sorumluluklarının ülke ve halk çıkarlarına uygun şekilde düzenlenebilmesi, teknik elemanların yatırımlarda etkin bir şekilde söz sahibi olabilmesi v.s, v.s..bütün bunların gerçekleşebilmesi için sermaye tahakkümü demek olan faşizma karşı verilecek yoğun bir mücadele dönemine kendimizi hazırlamalıyız.

Hepimizin bildiği gibi sömürücü ve gerici güçlerin komploları başarıya ulaştı, ülkemizin değerli, halktan yana aydınları zin danlarda daha yıllarca çile doldurmaya terkedildi. Demokratik güçlerin yıllardır i- çinde bulunduğu dağınıklık, nemelazımcılık, "bana dokunmayan yılan bin yaşasın" düşüncesi sömürücü güçlerin adım adım ilerlemesine, çalışanlar üzerinde yeni yeni baskılar denemesine sebep oldu. "Bana dokunmuyor" sandığımız yılanın geçmişimizi, geleceğimizi, herşeyimizi zehirlediği artık görülmelidir. Faşizm; sadece öğrencilere karşı komando saldırısı demek değildir,141-142 de değildir. İşçi sınıfının asgari geçim şartlarını pazarlık masasına oturtmasından tutun da fakir kızların genelevlerde vücutlarını satmak zorunda kalmasına kadar,düşüncelerin kafaların içinde hapsedilmesine kadar heryerde vardır faşizm...

Böyle bir ortamda, halkımız üzerindeki antidemokratik baskıların ancak tüm çalışanların örgütlü ve disiplinli güçbirliği i le yenilebileceği artık kafalarımıza dank etmelidir.

Tüm meslekdaşlarımızın, halktan yana i- lericilerin, devrimcilerin yılmadan, usanmadan yapmaları gereken şey: sömürücü güçlerin çalışanlar üzerinde sinsice uygulamaya çalıştığı bütün oyunları devamlı etraflarına anlatmak, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü uğrunda mücadele etmektir. Hareketimiz böyle güçlenir, güçbirliğimiz gelişir halk düşmanları anca böyle yenilir.

- Böyle yazarsak soruşturma açarlar,
- Şöyle yazarsak başımız belaya girer.

İşte bu tür düşünceler, endişeler içinde yazılan bir yazı bile; sömürücü, insanlık düşmanı güçlerin kafalarımızın içine kadar girdiğini, bizi kendi kendimizin gardiyanı-jandarması durumuna düşürdüğünü en iyi şekilde belgelemektedir.

Aşşağılık sömürücüler adına kendi kendimizi sansürden geçirdiğimiz bir düzende, beynimizi hapsettiğimiz parmaklıkları kırma uğrunda tüm demokratik örgütler güçbirliği yapmak zorundayız ve güçbirliği yaparken şunu akıldan çıkarmamalıyız:

BİR ZİNCİR ANCAK EN ZAYIF HALKASI KADAR KUVVETLİDİR...

aydınlığa doğru

gecekondu

Başı 1'de

Daha sonra Belediye Başkanı Sayın Ahmet İsvan ve İETT Genel Müdürü Sayın Saffet Gürtavla görüşmeler sürdürülmüş, çok önemli bir kamu hizmeti olan bu görevi işbirliği ve anlayış içinde gerçekleş - tirmenin yolları araştırılmıştır. Bu arada, işi geciktirmekten başka bir yararı olmayan birçok bürokratik formalitenin kaldırılması da sağlanmıştır.

Ehliyetsiz tesisatçıların 1000-2000 lira karşılığında yaptığı elektrik talep açma işi Odamız bünyesinde kurulup göreve başlayan Gecekondu İşleri Bürosunda 100.- liraya yapılmaktadır.

Ayrıca İETT'nin yönetmenlik gereği vatandaşlardan almakta olduğu sabit hizmet masraflarının yarısının alınacağı, diğer yarısının da İETT bütçesinden karşılanacağı Genel Müdür Sayın Saffet Gürtav tarafından bildirilmiştir.

Öte yandan Elektrik Mühendisleri Odasında böyle bir büro kurulacağını öğrenen gecekondulu vatandaşlardan toplu talepler gelmeye başlamış, daha büro kurulmadan başvuranların sayısı 100'ü geçmiştir.

tmmob

Başı 3'te

bir affa karşı çıkma değil, çalışanların hak ları doğrultusunda örgütlenmesini engellemek ve sömürü düzenini sürdürmektir. Af Yasası, Anayasa'ya aykırı hüküm lerden arındırılmalı,si yasi suçların tümünü kapsayan bir biçimde çıkarılması için tüm demokratik kuruluşlar bu doğrultudaki çabalarını birleştirmelidirler.

"19. GENEL KURULUMUZ DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN ELDE EDİLMESİ SÜRECİNDE, TÜM İLERİCİ GİRİŞİMLERLE BİR LİKTE YÜRÜTTÜĞÜ MÜCADELESİNİ GÜÇLENDİRMEKTE VE YAYGINLAŞTIRMAKTA KARARLIDIR."

okuyucu mektupları

Gazeteniz Aydınlığa Doğru ilk sayısından itibaren üniversite öğrencileri,işçiler,öğretmenler ve üyelerimiz arasında umulanın üzerinde bir ilgiyle karşılanmış ve çeşitli çevrelerden abone olmak istediğini bildiren mektuplar gelmiştir. Mektupların çoğunda ilk sayıdan başlayarak abone olunmak istendiği belirtilmektedir. Ancak ilk sayının çok geniş çapta dağıtımı yapıldığından sonraki istekleri karşılama imkanından yoksun bulunuyoruz. Okuyucularımıza üzülerek duyuruz.

Gazetemize gelen mektuplardan ikisini aşağıda yayınlıyoruz.

Saygıdeğer Devrimci ve Teknisyen Arkadaşlar,

Bağımsız ve demokratik Türkiye'nin ger - çekleşmesi uğruna verilen kavganın ancak emekten yana güçlerin birleşmesi ve öncülüğü ile kazanılacağı artık tartışma götürmez bir olgudur. İşyerimizde çalışan bir arkadaşın elinde tesadüfen gördüğüm "AYDINLIĞA DOĞRU" başlıklı yayın organınızla tanışmak beni çok sevindirdi. İlgi ile okudum, sonuç olarak davamızın ne kadar haklı olduğunu bir kez daha kavramış bulunuyorum.Böylece bir mevzi daha kazanmış olduk.

Böyle namuslu yazıların biz köylülerce de okunması ve desteklenmesi devrimcilik gö revidir. Bu amaçla abone olmak istiyorum. Dileyen arkadaşlarımın da abone olmaları i- çin çaba harcayacağım.

Bir yıllık abone bedeli 10.00 T.L. postaya yatırılmıştır. Hepinize başarılar diler, hem köylümüzün hem de kendimin saygı ve selamlarını iletirim.

Şükrü Topal
Subaşı Köyü
Karamürsel

E.M.O. İstanbul Şubesi Başkanlığına,

E.M.O. İstanbul Şubesi yayın organının (AYDINLIĞA DOĞRU) neşriyat hayatının Elektrik Mühendisleri Odasına çok şeyler kazandıracağı inancındayım. Teşekkürler, başarıların devamını dilerim.

Saygılarımla,
Hakkı Yalçınkaya
Oda no : 2276

ÜYELERİMİZDEN

Üyemiz Nuran Demir (Moltay) ve Dr. Ziya Demir'in 28 Mart'ta doğan ALİ'lerine anne ve babasıyla beraber uzun ve mutlu yaşantılar dileriz.

Arkadaşımız Engin Canbesler ve eşi Bayan Necla Canbesler'in Nisan ayında doğan oğulları ORÇUN'la mutlanan yaşantılarının devamını diler, anne ve babayı kutlarız.

Arkadaşımız Aysın-Oktay Erdensin çiftinin 1 Mayıs günü doğan kızları BAHAR'ın tüm yaşantısının bahar gibi geçmesini diler,arkadaşlarımızı kutlarız.

Eski Yönetim Kurulu üyemiz Sücül Arıbaş ve Ayşe Arıbaş'ın ERKE'sine dünyaya hoş geldin der, yaşantısı boyunca ailesiyle beraber mutluluklar dileriz.

Arkadaşımız Gürkan Sarıoğlu'nu 3 Haziran saat 15.30'da İstanbul Belediye Sarayı'nda Bayan Belma Sağırlar ile evlendirdik. Duyuruz.

DUYURU

15-17 Kasım 1973 günleri arasında odamız genel merkezi tarafından Ankara'da düzenlenen "Elektrik Enerjisi Teknik Kongresi"ne sunulan teb liğler kitap haline getirilmiştir.

Dileyen üyelerimiz ücretsiz olarak İstanbul Şubemizden sağlayabilirler.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ ADINA SAHİBİ: YÜKSEL BİRDAL/SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ: ERSİN KAYA/YAZIŞMA ADRESİ: EMO İSTANBUL ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBİYE İSTANBUL/TELEFON: 48 13 13/ SAYISI 100 KURUŞ/YILLIK ABONESİ 10 T.L./ EMO ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR/AYLIK,MESLEKİ YAYIN ORGANIDIR BASKI KARACA OFSET/İLAN FİYATI: TEK SÜTUN CM'İ 5 T.L.

SON BASKI TARİHİ : 13.HAZİRAN.1974